

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Viktora Kučery a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobkyně: **JUNG.CZ a.s.**, se sídlem Zrzavého 1082/10, Praha, zast. advokátem JUDr. Evženem Punčochářem, se sídlem Masarykova 439, Rudná, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, v řízení o kasačních stížnostech žalobkyně proti usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 21. 6. 2019, č. j. 43 Af 13/2019 - 28, ze dne 19. 6. 2019, č. j. 55 Af 14/2019 - 28, ze dne 20. 6. 2019, č. j. 54 Af 14/2019 - 28, ze dne 21. 6. 2019, č. j. 43 Af 15/2019 - 27, ze dne 24. 6. 2019, č. j. 55 Af 15/2019 - 29, ze dne 21. 6. 2019, č. j. 43 Af 14/2019 - 27 a ze dne 20. 6. 2019, č. j. 54 Af 15/2019 - 28,

t a k t o :

- I. Věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn.: 5 Afs 221/2019, 5 Afs 222/2019, 5 Afs 223/2019, 5 Afs 224/2019, 5 Afs 225/2019, 5 Afs 226/2019 a 5 Afs 227/2019 **se spojují** ke společnému projednání s tím, že nadále budou vedeny pod sp. zn. 5 Afs 221/2019.
- II. Kasační stížnosti **se zamítají**.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasačních stížnostech.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Kasačními stížnostmi vedenými pod sp. zn.: 5 Afs 221/2019, 5 Afs 222/2019, 5 Afs 223/2019, 5 Afs 224/2019, 5 Afs 225/2019, 5 Afs 226/2019 a 5 Afs 227/2019 se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhala zrušení v záhlaví označených usnesení Krajského soudu v Praze (dále jen „krajský soud“), kterými byla zastavena řízení o jejích žalobách proti rozhodnutím žalovaného ze dne 27. 3. 2019, č. j. 11508/19/5100-31461-705264, č. j. 11515/19/5100-31461-705264, č. j. 11517/19/5100-31461-705264, č. j. 9972/19/5100-31461-705264, č. j. 11492/19/5100-31461-705264, č. j. 11506/19/5100-31461-705264 a č. j. 11513/19/5100-31461-705264.

[2] Těmito rozhodnutími žalovaný zamítl jednotlivá odvolání stěžovatelky a potvrdil rozhodnutí Finančního úřadu pro Středočeský kraj, územního pracoviště v Kladně, ve věci daně z nabytí nemovitých věcí k bytovým jednotkám vymezeným v několika rodinných domech v katastrálním území Unhošť. Všechny případy se týkaly posouzení totožné právní otázky, a sice výkladu § 7 odst. 1 písm. c) zákonného opatření Senátu č. 340/2013 Sb., o dani z nabytí nemovitých věcí a jeho aplikace na bytové jednotky vymezené v rodinném domě.

II. Rozhodnutí krajského soudu

[3] Poté, co stěžovatelka podala proti jednotlivým rozhodnutím žalovaného své žaloby, vyzval ji krajský soud k zaplacení soudního poplatku za podání každé žaloby ve výši 3000 Kč, k čemuž jí podle § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudních poplatcích“), stanovil lhůtu 15 dnů.

[4] Stěžovatelka na výzvy k zaplacení soudního poplatku reagovala, všechny soudní poplatky zaplatila, nicméně ve všech případech až po uplynutí patnáctidenní lhůty. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka soudní poplatky zaplatila až po uplynutí stanovené lhůty, krajský soud jednotlivá řízení napadenými usneseními zastavil v souladu s § 47 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), ve spojení s § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích. O vrácení opožděně uhrazených soudních poplatků pak krajský soud rozhodl samostatnými rozhodnutími; s výjimkou věci vedené pod sp. zn. 55 Af 15/2019, v níž o vrácení poplatku rozhodl již v rámci napadeného usnesení ze dne 24. 6. 2019, č. j. 55 Af 15/2019 - 29.

III. Kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

/vč. doplňujících podání stěžovatelky/

[5] Proti jednotlivým usnesením krajského soudu podala stěžovatelka obsahově totožné kasační stížnosti, v nichž namítala, že krajský soud pochybil, pokud za každou jednotlivou žalobu vyměřil soudní poplatek ve výši 3000 Kč. Krajský soud měl jednotlivá řízení usnesením spojit podle § 39 odst. 1 s. ř. s. z důvodu hospodárnosti řízení ke společnému projednání, neboť žaloby sice směřovaly vůči různým správním rozhodnutím, avšak vydaným na stejném právním základě ve stejný den, stejným žalovaným a směřujícím vůči stejnému daňovému subjektu – stěžovateli.

[6] Stěžovatelka v této souvislosti odkázala na nález Ústavního soudu ze dne 16. 3. 2006, sp. zn. I. ÚS 664/03 (č. N 56/40 SbNU 547), podle kterého není ústavně konformní takový výklad zákona o soudních poplatcích, podle něhož je účastník řízení povinen platit soudní poplatek za každé správní rozhodnutí, pokud jde o rozhodnutí právně i skutkově zcela identická (zde: týkající se jediného obchodního případu ve vztahu k dani za nabytí nemovitých věcí).

[7] Na základě uvedeného stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadená usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasačním stížnostem uvedl, že se plně ztotožňuje s postupem krajského soudu, který vyměřil soudní poplatky za jednotlivé žaloby, tj. celkem 21 000 Kč. Žalobami napadená rozhodnutí se sice týkala stejného druhu daně, avšak pro různé bytové jednotky a různé pozemky. Stěžovatelka mohla a měla v souladu s § 6 odst. 9 zákona o soudních poplatcích legitimně očekávat vyměření soudního poplatku za podání každé jednotlivé žaloby, tj. za každé rozhodnutí žalovaného zvlášť. Žalovaný zde

pokračování

odkázal na usnesení Ústavního soudu ze dne 29. 3. 2016, sp. zn. II. ÚS 2130/15, a na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 8. 2019, č. j. 2 Afs 99/2019 - 30, podle nichž je úprava § 6 odst. 9 zákona o soudních poplatcích ve znění od 1. 9. 2011 jednoznačná a dřívější judikaturu vydanou v době jiné právní úpravy již aplikovat nelze. Žalovaný proto navrhl zamítnutí kasačních stížností.

[9] K vyjádření žalovaného stěžovatelka zaslala dne 30. 9. 2019 své stanovisko (repliku), v němž tvrzení žalovaného odmítla a poukázala na skutečnost, že krajský soud v případě jiných dvou jejích žalob (vedených pod sp. zn. 43 Af 27/2008 a sp. zn. 43 Af 28/2018) rozhodl o spojení věcí ke společnému projednání a již také vydal rozsudek ze dne 14. 8. 2019, č. j. 43 Af 27/2018 - 200; proti popsánému spojení věcí přitom žalovaný neprotestoval. K tomuto podání stěžovatelka dále předložila daňové přiznání k dani z příjmů právnických osob za rok 2018, z něhož podle ní vyplývá, že zaplacení vyměřené daně by pro ni bylo likvidační. V doplnění uvedeného stanoviska ze dne 10. 10. 2019 pak stěžovatelka upozornila na usnesení krajského soudu ze dne 1. 10. 2019, č. j. 54 Af 28/2018 - 102, kterým tento soud rozhodl o spojení jejích dalších celkem 14 žalob týkajících se stejné právní otázky. Pokud krajský soud tyto žaloby spojil, nevidí stěžovatelka důvod, aby nespojil i věci, jež byly skončeny nyní napadenými usneseními.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti všech sedmi kasačních stížností a shledal, že byly podány včas a směřují proti rozhodnutím, proti nimž je podání kasační stížnosti přípustné, přičemž stěžovatel je řádně zastoupen. Poté přezkoumal napadená usnesení krajského soudu v rozsahu kasačních stížností a v rámci uplatněných důvodů, ověřil přitom, zda napadená usnesení netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k následujícímu závěru.

[11] Kasační stížnosti jsou nedůvodné.

[12] Z hlediska skutkového míří kasační stížnosti shodně proti zastavení řízení u krajského soudu pro nezaplacení, resp. pozdní zaplacení soudního poplatku, a to ve věcech souvisejících daňových povinností téhož subjektu - stěžovatelky, přičemž i právní základ, jenž má soud posoudit, je shodný. Na základě toho rozhodl nejprve Nejvyšší správní soud z důvodu procesní ekonomie výrokem I. o spojení řízení ve věcech těchto kasačních stížností ke společnému projednání podle § 39 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.

[13] Podstata projednávané věci tkví v posouzení zákonnosti sedmi usnesení krajského soudu o zastavení řízení z důvodu pozdního zaplacení soudních poplatků, které byly vyžadovány za každou podanou žalobu zvlášť.

[14] Nejvyšší správní soud nejprve uvádí, že stěžovatelka podala ke krajskému soudu sedm samostatných žalob směřujících proti sedmi odvolacím rozhodnutím žalovaného, která jsou blíže specifikována shora. V souladu s § 4 odst. 1 písm. a) zákona o soudních poplatcích vzniká poplatková povinnost za žalobu (přesněji řečeno za řízení o žalobě) současně s jejím podáním. Podle položky č. 18, bodu 2., písm. a) sazebníku soudních poplatků, jenž je přílohou zákona o soudních poplatcích, poplatek za žalobu proti rozhodnutí správního orgánu činí 3000 Kč. Jestliže stěžovatelka podala celkem sedm samostatných žalob, vznikla jí tedy povinnost zaplatit soudní poplatky ve výši 7 x 3000 Kč (tedy celkem 21 000 Kč). Z citovaných ustanovení lze totiž jednoznačně dovodit, že povinnost zaplatit soudní poplatek ve výši 3000 Kč vzniká zásadně s podáním každé žaloby

– každou žalobou je ostatně zahájeno samostatné soudní řízení. Proto byla stěžovatelka také krajským soudem správně vyzvána k zaplacení soudního poplatku za podání každé jednotlivé žaloby.

[15] Totožná poplatková povinnost by přitom stěžovatelku tížila i v případě, pokud by podala jedinou žalobu (a tou by brojila proti všem sedmi správním rozhodnutím žalovaného), nebo pokud by krajský soud – po podání jednotlivých žalob – všechny žaloby ve smyslu § 39 odst. 1 s. ř. s. spojil ke společnému projednání. Pro posouzení věci je totiž klíčové znění § 6 odst. 9 zákona o soudních poplatcích: *„Je-li ve věcech správního soudnictví podána žaloba proti více rozhodnutím, je každé napadené rozhodnutí samostatným základem poplatku; to platí obdobně pro návrh na zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části.“* (pozn. podtržení doplněno Nejvyšším správním soudem).

[16] Citované ustanovení zákona o soudních poplatcích je zcela jednoznačné a nepřipouští jiný výklad, než že s každým rozhodnutím napadeným správní žalobou je spojena samostatná poplatková povinnost; ještě lapidárněji lze říci: co správní rozhodnutí, to soudní poplatek. Ke stejnému závěru již ostatně Nejvyšší správní soud dospěl v několika svých dřívějších rozhodnutích (za všechna viz rozsudky ze dne 9. 5. 2018, č. j. 10 As 101/2018 – 32, a ze dne 21. 8. 2019, č. j. 2 Afs 99/2019 – 30), v nichž se vypořádal i s dřívější judikaturou Ústavního soudu vycházející z nálezu ze dne 16. 3. 2006, sp. zn. I. ÚS 664/03, o nějž svoji argumentaci v kasačních stížnostech opírala stěžovatelka.

[17] Dřívější judikatura Ústavního soudu [vedle výše citovaného nálezu srov. rovněž náleze ze dne 17. 5. 2007, sp. zn. II. ÚS 745/06 (č. N 83/45 SbNU 239), nebo náleze ze dne 29. 1. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 69/06 (č. 269/2008 Sb. a č. N22/48 SbNU 243)] vycházela ze skutečnosti, že právní úprava v zákoně o soudních poplatcích účinná do 31. 8. 2011 neobsahovala výše zmíněné jednoznačné pravidlo a připouštěla tak vícero možných interpretací. Na základě toho proto Ústavní soud dříve dovodil, že v případě žaloby napadající více správních rozhodnutí týkajících se jednoho případu a řešících shodně stejnou právní otázku ve vztahu k témuž žalobci, je třeba s ohledem na ústavně konformní výklad vybrat soudní poplatek za takovou žalobu pouze jednou.

[18] Jak ovšem uvedl Ústavní soud v usnesení ze dne 29. 3. 2016, sp. zn. II. ÚS 2130/15, s účinností od 1. 9. 2011 – v důsledku novelizace provedené zákonem č. 218/2011 Sb. – již s ohledem na nové znění § 6 odst. 9 zákona o soudních poplatcích tuto dřívější judikaturu automaticky aplikovat nelze; ta totiž přijetím citované novely zákona o soudních poplatcích do značné míry ztratila svou relevanci. Podle citovaného usnesení je aktuální právní úprava zcela jednoznačná, aniž by ji přitom bylo možno považovat za protiústavní (obdobně srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 21. 1. 2015, sp. zn. IV. ÚS 3910/14).

[19] Lze tedy uzavřít, že skutečnost, že žalovaný rozhodl sedmi skutkově obdobnými rozhodnutími vydanými ve stejný den, stojícími na stejném právním základě a týkajícími se totožného subjektu (stěžovatelky), není důvodem pro to, aby podané žaloby podléhaly jedinému poplatku – a to ani v případě, kdyby tyto žaloby krajský soud spojil ke společnému projednání. Samo spojení věcí totiž vzhledem ke znění § 6 odst. 9 zákona o soudních poplatcích nemá žádný vliv na výši poplatkové povinnosti; ta se neodvíjí od počtu řízení vedených před soudem, ale od počtu napadených správních rozhodnutí. V tomto směru je proto také zcela irrelevantní, jestli krajský soud v případě ostatních žalob stěžovatelky ke spojení věcí přistoupil, jak stěžovatelka dokládala ve svých doplňujících podáních. Krajský soud ostatně ve stěžovatelkou doloženém usnesení ze dne 1. 10. 2019, č.

pokračování

j. 54 Af 28/2018 - 102, jímž spojil celkem 14 věcí stěžovatelky do jedné, sám uvedl, že spojení věcí nemá vliv na výši poplatkové povinnosti.

[20] Výše uvedené okolnosti (pokud by skutečně byla dána blízká souvislost mezi rozhodnutími žalovaného) by případně mohly být toliko důvodem pro částečné osvobození stěžovatelky od placení soudního poplatku ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s.; to pokud by stěžovatelka doložila, že není schopna zaplatit sedminásobek soudního poplatku a ten by jí tak reálně bránil v přístupu k soudu. Ústavní soud totiž ve shora uvedeném usnesení pod sp. zn. II. ÚS 2130/15, připustil, že základní východiska jeho dřívějších nálezů (problematicnost multiplikace soudních poplatků z pohledu dopadu na právo na přístup k soudu) přetrvávají dále, ty je však možné za existence jednoznačného zákonného pravidla v § 6 odst. 9 zákona o soudních poplatcích řešit jiným způsobem, a to pomocí institutu osvobození od soudních poplatků. Tuto myšlenku převzal i Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku č. j. 10 As 101/2018 - 32, v němž uvedl: „Výklad § 6 odst. 9 zákona o soudních poplatcích *„nesmí tedy vést k neodůvodněnému či zcela svévolnému omezení či zbavení práva dotčeného jednotlivce domáhat se ochrany svých práv soudní cestou (denegatio iustitiae)“* [usnesení ze dne 29. 3. 2016, sp. zn. II. ÚS 2130/15 (U 4/80 SbNU 701), věc H., bod 16, obecně pak body 16-18; tímto usnesením argumentuje též sama stěžovatelka]. Za stávající právní úpravy lze čelit problému multiplikace soudního poplatku zejména ústavně konformní aplikací § 36 odst. 3 s. ř. s. Jedná se zejména o možnost soudu přiznat částečné osvobození od soudních poplatků. Lze připomenout, že § 36 odst. 3 s. ř. s. počínaje 1. 1. 2012 umožňuje částečné osvobození od soudního poplatku (na rozdíl od právní úpravy dřívější).“

[21] Taková situace ovšem v této věci nenastala, neboť stěžovatelka o osvobození od soudních poplatků ani nepožádala. Navíc, vzhledem k tomu, že všechny soudní poplatky nakonec (po uplynutí lhůty) zaplatila, je zřejmé, že k jejich úhradě dostatek finančních prostředků evidentně měla a usnesení o zastavení řízení jsou tak spíše důsledkem nedbalosti ze strany stěžovatelky, resp. jejího zástupce. A dlužno dodat, že pokud stěžovatelka v podání ze dne 30. 9. 2019 zaslala Nejvyššímu správnímu soudu kopii svého daňového přiznání za rok 2018, tímto se snažila doložit toliko likvidační dopad uložených daňových povinností, nikoli dopad úhrady soudních poplatků.

[22] Konečně, již jen pro úplnost lze zmínit, že popsany nástroj, tj. částečné osvobození od soudních poplatků, současně poskytuje účinnou ochranu i proti možnému šikanóznímu postupu správních orgánů, jež by teoreticky mohly rozhodovat mnoha rozhodnutími tak, aby znemožnily daňovému subjektu bránit se žalobou u soudu, neboť daňový subjekt by nebyl schopen uhradit soudní poplatek. Možnost osvobození od soudních poplatků totiž tuto potenciální procesní strategii v zásadě neutralizuje; nehledě na skutečnost, že správní orgány nepochybně berou v potaz i důsledky svého postupu z pohledu možné povinnosti k náhradě nákladů řízení. „Pokud totiž žalovaný o věci nerozhodne jedním rozhodnutím, vystaví se riziku, že mu v případě úspěchu žalobce u správního soudu bude uložena povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení, a to včetně uhrazeného soudního poplatku (viz věc FORMAN Brno)“, jak uvedl Nejvyšší správní soud v již zmíněném rozsudku č. j. 10 As 101/2018 - 32.

V. Závěr a náklady řízení

[23] Na základě výše uvedeného Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnosti nedůvodnými, a proto je v souladu s § 110 odst. 1 poslední větou s. ř. s. zamítl.

[24] Výrok o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 1 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec běžné administrativní činnosti v tomto řízení nevznikly, takže mu Nejvyšší správní soud náhradu nákladů nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **není** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 13. ledna 2020

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu